herpy

SLANGER

Common Garter Snake

Thamnophis sirtalis

Thamnophis sirtalis er en slank, dagaktiv og nysgerrig slange med lyse striber langs kroppen. Den lever ved vand fra det sydlige Canada gennem det meste af USA til det nordlige Mexico. Den er hårdfør, holder sig vågen og synlig om dagen og kan leve af optøede mus, men den er en mester i at slippe ud og kræver et helt tæt terrarie.

Familie: Colubridae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**50-100 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**6-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Vådområde og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**100 × 50 × 50 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**23-27 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**35-60 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Vinterhvile	**8-15 °C** 8-16 uger
Kost	**Hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kønsmoden	**18-24 mdr.**
Kuldstørrelse	**10-40 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**60-90 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke på CITES-listerne, i EU's forordning 338/97 eller på EU's liste over invasive arter, og den er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Der gælder kun dyrevelfærdslovens almindelige krav. Dyrevelfærd hører under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Om arten

Thamnophis sirtalis er en slank slange med store, runde øjne, kølede skæl og lange striber langs kroppen. Mønsteret varierer meget: de fleste har gule eller hvide striber på sort, brun eller grøn bund, nogle har røde eller orange sider, og andre er næsten ensfarvede eller plettede. Artsnavnet *sirtalis* er nylatin for "som et strømpebånd" og henviser til stribemønsteret.

Den gennemsnitlige længde er omkring 55 cm, og de største dyr når op på omkring 130 cm. Hunnerne er større og kraftigere end hannerne: voksne hunner bliver typisk 70-100 cm, hannerne sjældent over 60 cm. En voksen vejer i gennemsnit omkring 150 g. Nyfødte unger er 15-20 cm lange.

Arten er delt i en lang række underarter, fx *T. s. parietalis* med røde pletter på siderne, *T. s. infernalis* fra Californien og den blåstribede *T. s. similis* fra Floridas vestkyst. Farveformerne varierer så meget inden for den enkelte bestand, at flere af underarterne er omdiskuterede. Pasningen er den samme for dem alle. *T. sirtalis* er en af Nordamerikas mest udbredte slanger.

Spyttet er svagt giftigt for små byttedyr, men ufarligt for mennesker; et bid giver højst lidt kløe eller hævelse. Ved fare afgiver slangen hellere et ildelugtende sekret fra kloakken end at bide. Vildfangede dyr er ofte forsvarsparate, mens opdrættede dyr som regel bliver rolige, hvis de håndteres jævnligt.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Thamnophis sirtalis har den bredeste udbredelse af alle nordamerikanske slanger. Den lever fra det sydlige Canada, bl.a. Northwest Territories, Alberta, Saskatchewan, Manitoba, Ontario og New Brunswick, gennem næsten hele USA til Golfkysten og Texas. Mod vest findes den helt ud til Stillehavet i Californien, Oregon og Washington, og langs Rio Grande går udbredelsen ind i det nordlige Mexico (Chihuahua).

Mange underarter er knyttet til bestemte områder, fx Puget Sound i Washington (*T. s. pickeringi*), Floridas vestkyst (*T. s. similis*) og San Francisco-halvøen (*T. s. tetrataenia*).

> **Oprindelig udbredelse:** Canada, Mexico og USA.

LEVESTED

Thamnophis sirtalis lever i fugtige og halvfugtige levesteder: enge, skovbryn, moser, vandløb, søbredder, grøfter og haver tæt på vand. Den er dagaktiv og aktiv ved lavere temperaturer end de fleste slanger. Den færdes mest på jorden, klatrer lidt og svømmer godt, men er ikke egentlig vandlevende. Om natten og ved kulde ligger den skjult under sten, planker og løv.

I de kolde dele af udbredelsen går slangerne i vinterhvile fra sidst i oktober til marts eller april, ofte mange sammen i huler, sprækker og gnaverhuller under jorden. Hannerne kommer frem først og venter på hunnerne, og parringen sker straks efter, ofte i såkaldte parringskugler, hvor ti eller flere hanner omslynger en hun. Føden er især frøer, tudser, salamandre, regnorme og fisk, og ungerne tager mest orme.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

En voksen *Thamnophis sirtalis* skal have et terrarie på mindst 100 × 50 × 50 cm (længde × bredde × højde), og en hun over 80 cm skal have 120 × 60 × 60 cm. Arten er aktiv og undersøgende og klatrer gerne, så højde og indretning betyder noget. Unger under et år kan holdes i en lille boks på ca. 40 × 20 × 25 cm, fordi et for stort terrarie får dem til at føle sig udsatte. Flyt dem op i takt med væksten.

Bunden skal være ren og tør, men absorberende. Aspespåner, cypres, kokosfibre eller papirpulp i et lag på 3-5 cm fungerer. Køkkenrulle og avispapir kan bruges til unger og midlertidigt, men er mindre egnede til voksne. Undgå sand, kattegrus og cedertræ, fyr og andet aromatisk træ. Et lag løv ovenpå holder på fugten og giver skjul.

Brug mindst to skjul, et i den varme og et i den kølige ende, så små, at slangen ligger tæt sammenrullet i dem. Grene, korkbark og robuste planter giver struktur og klatremuligheder.

Arten er en mester i at slippe ud: kan den få hovedet forbi øjnene gennem en åbning, kommer resten med. Låget skal sidde tæt og være låst, alle sprækker og kabelhuller skal være lukkede, og nettet skal være så fintmasket, at en unge på 15 cm ikke kan presse sig igennem. Terrarier med frontdøre og tætte samlinger er sikrest. Fjern afføring dagligt, og skift bunden helt hver tredje til fjerde måned.

TEMPERATUR

Der skal være en tydelig varmegradient. Solpladsen skal være 29-32 °C målt på overfladen, den kølige ende 23-27 °C og natten 18-22 °C. Varmekilden slukkes om natten. Brug en halogenspot over terrariet, og placér et skjul med en flad sten eller planke ovenpå under den, så slangen kan ligge i varmen. Sidder pæren inde i terrariet, skal den have en beskyttende kurv.

Lufttemperaturer over 33 °C er farlige. En overophedet slange farer rundt med åben mund eller ligger i vandskålen; sæt den straks i køligt, rindende vand. Sæt aldrig terrariet i direkte sol, og brug aldrig varmesten. Mål med et digitalt termometer med føler på solpladsen og i den kølige ende.

Om vinteren kan dagtemperaturen sænkes til 16-20 °C. Til avl, eller hvis slangen selv holder op med at spise om efteråret, kan den gå i vinterhvile (se Avl).

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 35-60 %, højest i den kølige ende og om natten. Terrariet skal ikke være vådt, for vedvarende fugt giver blærer på bugen. Sprøjt let ved behov, og læg fugtig sphagnum i det kølige skjul som et fugtigt rum til hudskiftet.

Slangen skal have en vandskål, der er stor nok til, at hele kroppen kan ligge i den. Den bader ofte, især før hudskifte, og efterlader gerne afføring i vandet. Skift vandet mindst en gang om ugen og straks, hvis det er beskidt. En vanddel på op til ca. 50 × 30 cm i den kølige ende giver plads til at svømme, men er ikke et krav.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og trives med kraftigt dagslys. UVB er ikke strengt nødvendigt, men anbefales og gør ofte slangen mere aktiv. Brug et T5 HO-rør på 5-6 % (Ferguson-zone 2), der dækker halvdelen af terrariet over den varme ende, og sigt efter et UV-indeks på 2-3 på solpladsen. Med net mellem rør og slange er afstanden til solpladsen ca. 25-30 cm, uden net ca. 30-35 cm; mål helst med et UV-meter. En LED-bjælke på 6500 K giver almindeligt dagslys og hjælper levende planter.

Lyset er tændt 14 timer om sommeren og 10 timer om vinteren, med gradvise overgange. Uden UVB skal føden af og til pudres med et tilskud med D3-vitamin.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Thamnophis sirtalis tager andre byttedyr end de fleste slanger: regnorme, fisk og gnavere. Insekter som fårekyllinger og melorme spiser den ikke. Den bedste kost er frosne og optøede mus: de giver fuld næring uden tilskud, ingen risiko for indvoldsorm og sjældnere og mindre ildelugtende afføring, og slangen kan leve af mus alene. Unger, der er for små til en hel pinkymus, kan få stykker af frosne pinkymus. Gnid byttet med fisk eller regnorm, hvis slangen ikke vil tage det, og bevæg det med en pincet, for arten jager meget med øjnene.

Unger, der ikke vil tage mus, kan få regnorme skåret i stykker, så de stadig bevæger sig lidt, små guppyer eller platyer og stykker af fiskefilet. Flyt dem over på mus så hurtigt som muligt. Brug aldrig rød kompostorm (*Eisenia fetida*), der er giftig for slangen, og heller ikke regnorme fra veje og golfbaner, som kan indeholde giftstoffer. Regnorme mangler kalk.

Fisk kræver omtanke. Mange foderfisk indeholder thiaminase, et enzym der nedbryder B1-vitamin, og en fast kost af dem giver en farlig B1-mangel. Frysning ødelægger ikke enzymet, og B1-tilskud på fisken hjælper ikke. Guldfisk er uegnede. Rødfisk og laksefisk som ørred og laks er uden thiaminase og kan bruges som filet i en blandet kost, men ikke alene, fordi filet mangler næringen fra hele fisken. Levende fisk og frøer er den hyppigste kilde til indvoldsorm; frosne fisk er ufarlige på det punkt, når de har været frosset i mindst 30 dage. Frøer, tudser og salamandre bør ikke bruges.

Byttet må højst være 1,5 gange så bredt som slangen på det bredeste sted. Hvor ofte der fodres, afhænger af kosten: ormeædere to gange om ugen, fiskeædere hver 5.-6. dag og museædere en gang om ugen. Nyfødte kan fodres hver anden dag, unge dyr hver 3.-5. dag og voksne hver 4.-7. dag. Fodr aldrig hver dag, for det giver fedme. Slanger, der bor sammen, fodres hver for sig, så de ikke tager fat i samme bytte.

Ved en kost af orme og fisk pudres byttet en til to gange om måneden let med kalk, B1-vitamin og D3-vitamin. Brug små mængder, da for meget kalk og D3 er skadeligt. Mus behøver intet tilskud.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Thamnophis sirtalis er hurtig og nysgerrig og bliver som regel tam, hvis den håndteres jævnligt fra ung. Lad nye dyr falde til i omkring to uger, og begynd først at håndtere dem, når de spiser fast. Hold de første omgange på højst 5 minutter, og løft slangen nedefra med flad hånd, så kroppen er støttet. Den holder sig ikke fast som en kvælerslange og glider let ud mellem fingrene. Vask hænder efter håndtering.

Ved forskrækkelse afgiver slangen et ildelugtende sekret og kan bide. Biddet er harmløst, men kan give små rifter. Vildfangede dyr er ofte forsvarsparate og bør undgås.

Arten kan holdes alene, og den trives fint sådan. Den er mere selskabelig end de fleste slanger, og unger virker roligere sammen med andre. Der er dog set kannibalisme hos *T. sirtalis*, oftest som et uheld, når to slanger tager fat i samme bytte. Holdes flere sammen, skal de have samme størrelse og et væsentligt større terrarie, nye dyr skal i karantæne i 1-2 måneder først, og alle fodres hver for sig. Hold ikke hanner og hunner sammen, medmindre der skal være unger.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er større og kraftigere end hannerne, mens hannerne er slankere. Kønnet kan sikres ved sondering, som kun bør udføres af en erfaren holder eller en dyrlæge. Hannerne er kønsmodne efter omkring 1,5 år og hunnerne efter omkring 2 år. Hunnen skal være i god huld, før hun sættes til avl.

PARRING

Parringen sker om foråret, når slangerne kommer ud af vinterhvilen. En vinterhvile på 8-16 uger ved 8-15 °C øger frugtbarheden og får dyrene i parringsstemning. Stop fodringen omkring tre uger før nedkølingen, så tarmen er tom, giv slangen et lunkent bad, så den tømmer sig, og sænk temperaturen gradvist. Temperaturen må aldrig komme under 5 °C. Slangen skal altid have adgang til vand.

Når vinterhvilen er slut, hæves temperaturen gradvist, og efter nogle dage tilbydes foder igen. Sæt hannen til hunnen, og tag ham ud igen efter nogle dage. Hanner kan nægte foder i lang tid i parringstiden. Hunnen kan gemme sæd fra en efterårsparring til foråret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Thamnophis sirtalis føder levende unger og lægger ikke æg. Drægtigheden varer 2-3 måneder, og ungerne fødes fra sidst i juli til oktober. Et kuld er typisk på 10-40 unger, store hunner kan få op til omkring 80. Hunnen får højst et kuld om året.

Giv den drægtige hun rigeligt føde, varme og vand, og hold terrariet roligt. Efter fødslen er hun tynd og har brug for ekstra foder den første måned.

INKUBATION

Der er ingen inkubation, fordi ungerne udvikler sig i hunnens krop og fødes levende i en tynd hinde, som de selv bryder ud af. Den drægtige hun skal have den samme varmegradient som ellers og må ikke blive for kold, så fostrene udvikler sig jævnt.

Fjern fosterhinder og døde unger hurtigt. Ungerne er selvstændige fra første dag og ligner små udgaver af de voksne. Hunnen passer dem ikke.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Flyt ungerne til små, helt tætte bokse, enkeltvis eller i små grupper af samme størrelse. Boksene skal have en varm og en kølig ende, køkkenrulle som bund, et skjul og en lav vandskål. Ungerne kan presse sig gennem meget små sprækker.

Ungerne spiser typisk efter første hudskifte. Tilbyd stykker af frosne pinkymus, gerne duftet med regnorm eller fisk, og ellers regnormestykker eller små guppyer og platyer. Fodr hver anden dag i begyndelsen, og få dem så hurtigt som muligt over på mus. Ungerne vokser hurtigt og når fuld størrelse efter 3-4 år.

Sundhed og typiske fejl

Thamnophis sirtalis er hårdfør, men fejl i foder og klima giver typiske problemer:

- Indvoldsorm, især fra levende fisk, vildfangede frøer og orme. Orm kan leve i lungen i årevis uden tegn. Symptomer er hævelse ud for lungen, en hul, poppende lyd ved vejrtrækning, vægttab eller små knuder under huden. Frosset foder (mindst 30 dage) forebygger. Få en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge ved nyindkøb og ved mistanke.
- B1-mangel hos slanger, der lever af fisk med thiaminase. Tegn er dårlig koordination, og at slangen ikke kan rette sig op, senere kramper. Den er dødelig uden behandling, men let at behandle: dyrlægen giver B1-vitamin, og kosten skiftes til mus

eller fisk uden thiaminase.

- Blærer på bugen (hvide, opsvulmede sår) af vedvarende fugtig bund. Hold bunden tør og skift den, når den er beskidt.
- Overophedning, hvis terrariet står i sol eller varmen er for kraftig. Slangen farer rundt med åben mund. Køl den straks ned i køligt, rindende vand.
- Hudskifteproblemer, især brilleskæl eller halespids, der sidder fast. Giv et fugtigt skjul under hudskiftet.
- Mider, som kræver behandling af både slange og terrarie.
- Fedme hos slanger, der fodres for tit, især med mus.

Et sundt dyr har klare øjne, glat hud og spiser villigt. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber sig, holder op med at spise uden for vinterperioden, gaber eller trækker vejret anderledes, eller hvis der kommer knuder på kroppen.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.